

Detaljplan för fastigheten Lasarettet 1 med flera i Norrtälje stad

KS 2023-1467

UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN – SAMRÅD MED LÄNSSTYRELSEN

Inledning

I Norrtälje kommun pågår arbete med en detaljplan för fastigheten Lasarettet 1 med flera i Norrtälje stad. Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott godkände Start-PM för detaljplanen i beslut 2023-11-15.

När en detaljplan tas fram ska kommunen undersöka om planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (6 kap. 5 § miljöbalken). I undersökningen ska omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan identifieras. Kommunens bedömning avseende betydande miljöpåverkan ska samrådas med länsstyrelsen.

För detaljplaner som kan medföra betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning göras, vilket bland annat innebär att en miljökonsekvensbeskrivning tas fram och redovisas med planförslaget. Om detaljplanen inte bedöms kunna medföra betydande miljöpåverkan behandlas miljöfrågorna i det ordinarie planarbetet och redovisas i planbeskrivningen.

Detta dokument är ett underlag till samråd med Länsstyrelsen i Stockholms län gällande undersökning av betydande miljöpåverkan till följd av detaljplanen.

Områdesbeskrivning

Planområdet ligger inom stadsdelen Grossgårdet i Norrtälje stad och omfattar fastigheten för Norrtälje sjukhus samt omgivande gaturum (del av Götgatan och Esplanaden) och del av rekreationsstråket intill Norrtäljeån. Planområdet angränsar till Norrtäljeån i norr, till Västra vägen i väster och till bostadsbebyggelse i söder och öster.

Planområdet är ca 5 ha stort.

POSTADRESS

Box 808, 761 28 Norrtälje
Samhällsbyggnadskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
plan@norttalje.se
www.norttalje.se

Figur 1. Översiktskarta med planområdets lokalisering i staden markerat i lila.

Figur 2. Ortofoto med planområdet markerat med gult.

Planen

Norrtälje sjukhus är i behov av att utvidga och modernisera sin verksamhet. För verksamheten är utvecklingen av platsen viktig för att säkerhetsställa dagens och framtidens vårdbehov för Norrtälje kommun och för den norra delen av regionen.

Detaljplanens syfte är att pröva möjligheten att utöka den befintliga vårdverksamheten på platsen, dels med nya byggnader, dels med om- och påbyggnation. Detaljplanen syftar även till att ge förutsättningar för ökat stadsliv och trivsel i området genom att tillskapa omsorgsfulla stadsrum mellan byggnaderna, levande bottenvåningar mot anslutande gaturum och multifunktionella gröna miljöer för vistelse/barns lek och dagvattenhantering.

Detaljplanen startades 2023-11-15 och hanteras med standardförfarande enligt plan- och bygglagen (2010:900) i dess lydelse den 1 januari 2015.

Följande utredningar tas fram som underlag för planarbetet:

- Dagvatten, skyfall och översvämning
- Naturvärdesinventering
- Geoteknik
- Miljöteknisk markundersökning
- Kulturmiljöanalys
- Riskutredning och påverkansanalys för helikopterverksamhet
- Sol- och skuggstudie
- Trafik- och parkeringsutredning
- VA-utredning
- Socialkonsekvensanalys och barnkonsekvensanalys

Förutsättningar och bedömning

Planförhållanden

Planförslaget bedöms vara i linje med Översiktsplan 2040, Samråds- och granskningsförslag till Översiktsplan 2050, Norrtälje stads utvecklingsplan (FÖP) från 2004 och Samråds- och granskningsförslag till fördjupad översiktsplan (FÖP) för Norrtälje stad 2050.

I gällande fördjupning av översiktsplanen är området utpekat som ett område för "innerstad". Innerstadsområden ska utvecklas på ett sätt som stärker den befintliga stadskärnan och så att Norrtälje stad får ett större utbud av miljöer med starka stads kvaliteter.

I granskningsförslaget till den nya FÖP:en pekas området ut som lämpligt för mångfunktionell bebyggelse. Inom begreppet mångfunktionell bebyggelse omfattas områden med stadsmässig karaktär med bebyggelse som används för bostäder, kontor,

service, handel eller annan verksamhet som är förenlig att kombinera i områden med bostäder.

Planområdet berör två gällande detaljplaner, *Detaljplan för väg 76, delen förbi Norrtälje Västra Vägen i Norrtälje stad (laga kraft 2009-05-28)* och *Detaljplan för Norrtälje sjukhus (laga kraft 1993-12-14)*. De medger bebyggelse för vård och kontor i två respektive tre våningar, en helikopterplatta, markparkering respektive parkeringshus i två plan och ett markreservat för allmän gångförbindelse i nord-sydlig riktning. Lasarettbyggnaden som uppfördes 1897 utpekades som värdefull kulturmiljö och har en planbestämmelse som anger att "en ändring av byggnaden inte får förvanska dess karaktär eller anpassning till omgivningen". Skyddsvärda större träd omkring lasarettbyggnaden ska enligt detaljplanen bevaras.

Riksintressen och särskilda hushållningsbestämmelser

Planområdet ingår inte i något område utpekat som riksintresse. Området för stadskärnan som utgör riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken (Norrtälje, AB 84) är beläget ca 300 m från planområdet. Siktlinjer från området av riksintresse kommer att analyseras inom ramen för den kulturmiljöanalys som tas fram i planarbetet. Genomförandet av planen bedöms inte riskera skada riksintresset för kulturmiljövård.

Vattenförekomster och miljö kvalitetsnormer

Planområdet ingår i ytligt avrinningsområde för vattenförekomsten Norrtäljeån.

Norrtäljeåns ekologiska status bedöms som måttlig, den kemiska statusen bedöms som ej god. Klassningen av den ekologiska statusen baseras på miljökonsekvenstypen övergödning. Miljökonsekvenstyperna morfologiska förändringar och kontinuitet har också bedömts ha måttlig status. Norrtäljeån uppnår ej god kemisk status till följd av att de prioriterade ämnena perfluoroktansulfon (PFOS), kvicksilver (Hg) och polybromerade difenyleterar (PBDE) överskrider gränsvärden i vattenförekomsten.

Beslutat kvalitetskrav är god ekologisk status 2033 för Norrtäljeån, samt god kemisk status.

En dagvattenutredning för detaljplanen är under framtagande. I denna tas åtgärdsförslag fram som ska medföra att dagvatten inom planområdet omhändertas i gröna och hållbara dagvattenlösningar som möjliggör rening och fördröjning. Dagvattenutredningen ska visa att detaljplanens genomförande inte försämrar vattenstatusen samt inte äventyrar att miljö kvalitetsnormerna kan följas i recipienten.

Det finns ingen grundvattenförekomst i området.

Naturvärden

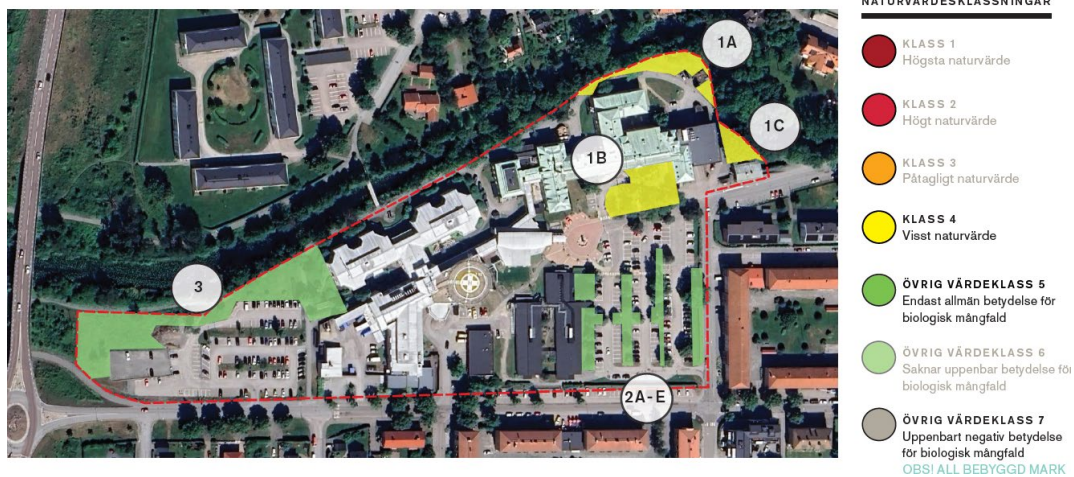
Planområdet består till största del av hårdgjorda ytor, med inslag av grönska i parkeringsytorna och insprängda grönum mellan bebyggelsen samt en lindallé längs med Esplanaden. Längs med Norrtäljeån i norr finns ett grönstråk.

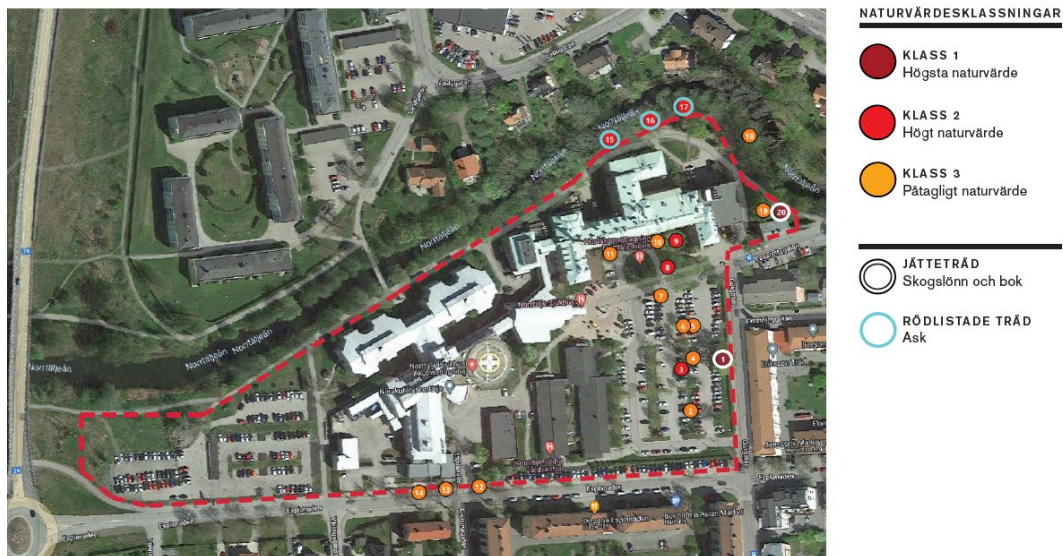
En naturvärdesinventering utfördes under 2023 som identifierat ett naturvärdesobjekt med visst värde (klass 4) samt två övriga objekt med endast allmän betydelse (klass 5). Naturvärdena består främst i förekomsten av ett antal större träd.

I naturvärdesinventeringen identifierades 20 st skyddsvärda träd, varav två st i klass 1, sex st i klass 2 och resterande 12 i klass 3. Det identifierades också 5 st alléer inom området som omfattas av generellt biotopskydd enligt Miljöbalken.

Föreslagna åtgärder i naturvärdesinventeringen är att så många befintliga träd som möjligt sparas inom naturvärdesobjektet med visst värde (klass 4), för att bidra med mikroklimat och grönska i den i övrigt relativt hårdgjorda miljön med prioritet på de grövsta träden. I naturvärdesinventeringen bedöms den framtida planerade utbyggnaden inte påverka platsens eller närområdets naturvärden nämnvärt förutsatt att de hänsyn som utredningen föreslår beaktas.

Figur 3. Naturvärdesobjekt.

Figur 4. Naturvärdesklassade träd, jätteträd och rödlistade träd.

Skyddade områden

Det finns inga skyddade områden såsom Natura 2000, natur- eller kulturresevat eller vattenskyddsområde inom planområdet eller dess närområde. Inom och i angränsning till planområdet finns flera alléer som omfattas av det generella biotopskyddet.

Strandskyddet längs Norrtäljeån är upphävt genom gällande detaljplan, men träder i kraft när gällande planer ersätts, upphävs eller ändras. Det innebär att strandskyddet behöver hanteras i planprocessen. Konsekvensen av detaljplanen är att mark ianspråktagen för bebyggelse (byggnader eller anläggningar i form av parkering) som därmed saknar betydelse för strandskyddets syften omprövas för upphävande av strandskydd. Mark icke ianspråktagen för bebyggelse bedöms fortsatt kunna tillgodose strandskyddets intressen.

Kulturmiljö

Planområdet berörs inte av några fornlämningar, övriga kulturhistoriska lämningar eller byggnadsminnen. Det gamla lasarettet med parkanläggning är att betrakta som särskilt värdefullt ur kulturmiljösynpunkt. Kulturmiljöanalys tas fram i planarbetet för att inventera, beskriva och analysera platsens karaktär och värden samt bedöma konsekvenser av planförslaget och vid behov ge rekommendationer för utveckling och förvaltning av de kulturhistoriska värdena.

Landskaps- och stadsbild

Bebyggelsen inom sjukhusområdet planeras bli högre och mer utbredd. Stora öppna ytor med parkeringar planeras till stor del ersättas med bebyggelse. Utvecklingen av sjukhuset kommer leda till att staden får ett nytt landmärke som innebär att byggnaden kommer bli synlig på håll. I arbetet med gestaltungsförslaget och med en lämplig utformning av byggrätt i plankartan ska bebyggelse på platsen ta hänsyn till omgivning, kulturmiljö och Norrtälje stads riksintresse för att bidra till att lyfta stadens och stadsdelens identitet, attraktivitet och trivsel.

Friluftsliv

Planområdet berör inget friluftsområde, men å-stråket norr om sjukhusfastigheten har ett stort värde som rekreatiionsstråk och binder samman större tätortsnära rekreatiionsområden samtidigt som det är ett stråk som binder samman staden med rekreatiionsområdena. Förutsättningar för att stärka stråkets kvalitet och tillgänglighet för Norrtäljebor, patienter och vårdpersonal ska studeras i projektet.

Förorenad mark

En översiktlig miljöteknisk markundersökning ska utföras som underlag för detaljplanen, för att identifiera eventuella markföroreningar och beskriva hur dessa kan åtgärdas för att göra marken lämplig för planerad markanvändning.

Enligt EBH-stödet finns ett objekt tillhörande primärbranschen träimpregnering inom planområdet. Väster om planområdet på fastigheten Vaggan 1 har det tidigare förekommit en miljöfarlig verksamhet (kemtvätt) och tidigare undersökningar visar på föroreningar i mark och vatten på och omkring denna fastighet.

Tidigare verksamheter och utfyllnader i och i närhet till planområdet kan innebära en risk för föroreningar i marken. Detta utreds under planarbetet och vid behov säkerställs efterbehandlingsåtgärder så att marken blir lämplig för planerad markanvändning.

Markförhållanden

Jordarterna inom planområdet består i huvudsak av moränlera och lera, enligt SGU:s jordartskartor. Jorddjupet skattas inom spannet 10–20 meter inom större delen av fastigheten.

Marknivåerna inom fastigheten varierar översiktligt från nivå ca. +12 i sydost till omkring +5 i nordväst. Norrtäljeån avgränsar området i norr och markytorna är generellt relativt flackt sluttande mot ån för att närmast ån bli brantare.

Längs med Norrtäljeån finns en generell skredrisk. Enligt SGU:s kartering utgör del av fastigheten i ett stråk längs med ån aktsamhetsområde för skred i finkornig jordart.

Underlag finns från tidigare utförda geotekniska undersökningar inom fastigheten. Inom ramen för detaljplanen kommer en geoteknisk utredning att utföras. De kompletterande undersökningarna kommer att ha särskilt fokus på hur stabilitet mot Norrtäljeån kan säkerställas.

Buller

Helikoptertrafiken till helikopterplattan på sjukhuset genererar buller i omgivningen. Bullernivåerna i området är höga vid start och landning. Bullerutredning för sjukhusets helikopterflygplats utfördes under 2020 och redovisades till Bygg- och miljönämnden i ärendet för anmälan om miljöfarlig verksamhet. Utredningen visar att överskridanden av trafikbullerförordningens rekommendationer för maximalnivå för flygbuller beräknas kunna ske vid bostadshusen i närområdet av sjukhuset. Dock uppfylls rekommendationernas avstegsfall med avseende på antalet överskridanden av maximalnivån. Tillsynsmyndigheten för helikopterflygplatsen, Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun, har i beslut 2020-11-12 bedömt att verksamheten kan accepteras, förutsatt att vissa försiktighetsmått vidtas för att förebygga risker för olägenhet för människors hälsa.

Detaljplanen bedöms medföra positiva konsekvenser för människors hälsa och säkerhet genom att studera ny placering och höjd på helikopterflygplatsen inom sjukhusområdet för att minimera störningar till omgivningen. Detta utreds under planarbetet, bland annat genom en bullerutredning.

Luftkvalitet

Luftkvaliteten i Norrtälje kommun är förhållandevis god. Den regionala mätning som utförs i Stockholmsregionen visar att luftnivån generellt i Norrtälje kommunen underskrider gränsvärden för miljökvalitetsnormer för luft för både kväveoxider (NO₂) och partiklar (PM₁₀).

Lokalt inom planområdet kan luftkvaliteten till viss del påverkas av bill- och flygtrafik. Åtgärder för förbättrad luftkvalitet säkerställs i detaljplanen genom att bevara stora träd och avsätta ytor för växtlighet vilket kan filtrera bort luftföroreningar och minska befolkningens exponering för skadliga ämnen i luften samt förbättra lokalklimatet.

Anpassningar av gatumiljöerna för att bidra till ökad användning för gående och cyklister och ett minskat bilberoende samt för att integrera grönska i gaturummen utreds också i detaljplanen, vilket har potential att ge positiva effekter på luftkvaliteten.

Risk

Befintlig helikopterflygplats vid Norrtälje sjukhus utgör en anmälningspliktig C-klassad miljöfarlig verksamhet. Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun är tillsynsmyndighet för verksamheten. Verksamheten ger störningar i omgivningen, bland annat buller och rotorvindar. Detaljplanen bedöms medföra positiva konsekvenser för människors hälsa och säkerhet genom att studera ny placering och höjd på helikopterflygplatsen för att minimera störningar och risker i omgivningen. Risker förknippade med flygplatsen utreds under planarbetet.

Västra vägen (väg 76), ca 30 m väster om planområdet, utgör rekommenderad primär väg för transport av farligt gods. Parallellt med vägen går en kraftledning. Riskerna beaktas i planarbetet.

Klimatpåverkan och anpassning

Planen bedöms inte medföra ökad klimatpåverkan. Något förhöjda utsläpp av växthusgaser kan förväntas temporärt under anläggningsfasen. Genomförandet av planen kan ge positiva effekter i och med att bilberoendet minskar då stråk för gång och cykel planeras förbättras. Tillkommande arbetsplatser i tätort med goda möjligheter att nyttja kollektivtrafik/cykel/gång kan också bidra till minskat bilberoende.

Planområdet ska anpassas utifrån översvämningsrisker med hänsyn tagen till framtida klimatförändringar. Planområdet ligger i nära anslutning till Norrtäljeån och risker för översvämnning kopplat till höga flöden i Norrtäljeån beaktas i planen. I MSB:s översvämningskartering för Norrtäljeån går översvämningsområdet för beräknat högsta flöde in strax söder om fastighetsgränsen i väster. 100- och 200-årsflöden berör inte planområdet.

Översvämningsrisker till följd av skyfall utreds och bedöms i den dagvattenutredning som tas fram för detaljplanen. Detaljplanen ska säkerställa eventuella åtgärder, som tex skyfallsytor och höjdsättning, kopplat till översvämningsrisker.

Produkter, ämnen och avfall

Det finns inga grus- eller bergtäkter i området.

Samlad bedömning

Planområdet nyttjas idag för vårdverksamhet, och detaljplanen syftar till att utveckla och utöka den befintliga verksamheten. Detaljplanen syftar även till att ge förutsättningar för ökat stadsliv och trivsel i området genom att tillskapa omsorgsfulla stadsrum mellan byggnaderna, levande bottenvåningar mot anslutande gaturum och multifunktionella gröna miljöer för vistelse/barns lek och dagvattenhantering.

Planområdet är idag till stora delar hårdgjort, och de naturvärden som finns på platsen är framför allt kopplade till de grova träd som finns inom området och i möjligaste mån ska

bevaras. Det gamla lasarettet med parkanläggning är att betrakta som särskilt värdefullt ur kulturmiljösynpunkt. En kulturmiljöanalys tas fram i planarbetet för att säkerställa att de kulturhistoriska värdena värnas.

Geoteknisk utredning tas fram som underlag för detaljplanen och i denna ingår särskilt att utreda och vid behov föreslå åtgärder för att säkerställa stabilitet mot Norrtäljeån. Marken inom planområdet kan ha förorenats av tidigare verksamheter och utfyllnader, miljöteknisk markundersökning kommer att utföras som underlag för detaljplanen och vid behov kommer marken att saneras.

Lämpliga åtgärder för fördröjning och rening av dagvatten utreds i dagvattenutredning. Dagvattenåtgärder utformas så att planen inte ska kunna medföra risker för negativ påverkan på vattenkvaliteten i recipienten Norrtäljeån. I dagvattenutredningen utreds också översvämningrisker kopplat till skyfall och höga flöden i Norrtäljeån, och vid behov kommer åtgärder säkerställas i plankartan.

Helikopterflygplatsen som finns på sjukhusområdet idag ger störningar i omgivningen. Inom planarbetet utreds en ny placering av helikopterplattan på högre höjd, vilket ger en minskning av störningarna. Som underlag för detaljplanen görs en riskutredning och påverkansanalys för helikopterverksamheten, där det ingår att utreda buller, rotorvindar, hinderfrihet och bedöma risker. Detaljplanen bedöms medföra positiva konsekvenser för människors hälsa och säkerhet genom att studera ny placering och höjd på helikopterflygplatsen för att minimera störningar och risker i omgivningen.

Planen bedöms med erforderliga åtgärder och anpassningar inte medföra någon negativ påverkan på något riksintresse eller andra skyddade områden och bedöms inte påverka möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormer eller riktlinjer gällande luft, buller och vatten.

Utvecklingen är i linje med översiktsplanen och fördjupning av översiktsplanen.

Mot bakgrund av ovanstående bedöms planen inte medföra betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning enligt kraven i miljöbalken och PBL kommer därför inte att upprättas.

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Solveig Lönnervall
Planarkitekt

Magdalena Nilsson
Miljöplanerare